

STANDARDY JAKOŚCI KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

SZKOŁA SZKOŁA
ZAWODOWA
SZKOŁA ZAWODOWA
SZKOŁA
POZYTYWNEGO
WYBORU
WYBORU

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

STANDARDY JAKOŚCI KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

Warszawa maj 2013

STANDARDY JAKOŚCI KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

Autorzy: Aleksandra Dąbrowska, Hanna Grządziel, Maria Kaczmarek, Izydora Kos-Górczyńska, Alicja Stańczyk

Konsultacje merytoryczne: Emilia Maciejewska, Piotr Bartosiak

W publikacji wykorzystano również materiały opracowane przez : Zofię Parfiniewicz, Jolantę Podłowską, Zbigniewa Zalasa i Zofię Żbikowską

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie.

© Copyright by Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej
Warszawa 2013

Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej
02-637 Warszawa, ul. Spartańska 1B
www.koweziu.edu.pl

Wydanie pierwsze (2013)

Projekt graficzny, DTP, druk:
www.pracowniacc.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
2. Standardy jakości kształcenia zawodowego	8
3. Wykaz najważniejszych aktów prawnych dotyczących kształcenia zawodowego (wg stanu na 31 maja 2013).....	18
4. Bibliografia	21

1. WPROWADZENIE

Mimo iż w ostatnich latach o jakości kształcenia, w tym również kształcenia zawodowego wiele już napisano i powiedziano, w dalszym ciągu nie jest ona przez wszystkich jednakowo rozumiana, weryfikowana i oceniana.

W ujęciu ogólnym jakość traktowana jest przede wszystkim jako zespół działań danej organizacji ukierunkowany na spełnienie wymagań określonego klienta. Można przyjąć, iż najważniejszym, choć nie jedynym klientem szkoły/ placówki jest uczeń/słuchacz, który ma prawo oczekiwać od niej wysokiej jakości kształcenia, systematycznej oceny jego postępów w nauce, a także poradnictwa w zakresie dalszej edukacji i planowania kariery zawodowej. W spełnianiu tych oczekiwań uczestniczy cała społeczność szkolna.

W przypadku szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe specyfika kształcenia wymaga ponadto przygotowania uczniów/ słuchaczy do funkcjonowania na szybko zmieniającym się rynku pracy, a co za tym idzie – określenia odrębnych wytycznych pozwalających na zapewnienie wysokiej jakości działań edukacyjnych. Wychodząc naprzeciw tym wyzwaniom podjęto prace nad opracowaniem dokumentu wspomagającego kadrę zarządzającą i pedagogiczną szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w osiągnięciu wysokiej jakości kształcenia zawodowego.

„*Standardy jakości kształcenia zawodowego*” stanowią **dobrowolne** narzędzie, które może być wykorzystywane przez dyrektorów i nauczycieli szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe przy podejmowaniu działań mających na celu podnoszenie jakości pracy, zwiększenie efektywności prowadzonego kształcenia oraz poprawę wizerunku szkoły lub placówki.

Standardy powinny ułatwić ocenę różnych obszarów funkcjonowania szkoły zawodowej nie tylko kadrze zarządzającej i pedagogicznej, ale także uczniom i ich rodzicom, przedstawicielom środowiska lokalnego (w tym pracodawcom), a po części również organom nadzoru pedagogicznego.

Na potrzeby niniejszego opracowania przyjęto, iż pod pojęciem *standardów jakości kształcenia zawodowego* (SJKZ) należy rozumieć oczekiwania w zakresie jakości kształcenia dotyczące różnych obszarów kształcenia zawodowego w systemie oświaty, opisane za pomocą szczegółowych kryteriów i wskaźników.

Poprzez *kryteria* rozumie się zatem zbiór uszczegółowionych oczekiwań zapewniających osiągnięcie określonego standardu. Ilekroć mowa o *wskaźnikach* należy przez to rozumieć mierzalne dowody osiągnięcia określonych kryteriów.

Określone oczekiwania (standardy) opisane za pomocą kryteriów i przykładowych wskaźników powinny być pomocne w efektywnej pracy nad doskonaleniem jakości kształcenia zawodowego w szkole/placówce. Tak zdefiniowane oczekiwania nie

odnoszą się wprost do wymagań określonych dla szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w załączniku do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 roku w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U z 2009 r., nr 168 poz.1324, z późn.zm.). Rozporządzenie to spowodowało wzrost zainteresowania dyrektorów szkół pozyskiwaniem wiedzy na temat ewaluacji. Dyrektorzy szkół, w tym szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe, są szczególnie zainteresowani poszerzaniem wiedzy i wymianą doświadczeń w zakresie przeprowadzania ewaluacji wewnętrznej, gdyż zgodnie z przepisami w sprawie nadzoru pedagogicznego odpowiadają za jej przeprowadzanie. Ewaluacja ta powinna w znacznym stopniu służyć rozwojowi szkoły lub placówki, dlatego przeprowadza się ją w odniesieniu do zagadnień uznanych w szkole lub w placówce za istotne w jej działalności. W przypadku szkoły/placówki prowadzącej kształcenie zawodowe daje się wyodrębnić wiele aspektów szczególnie związanych z procesem kształcenia w zawodzie, które mogą być istotne z punktu widzenia jej działalności.

Działania organizacji, jaką jest szkoła, ukierunkowane są na realizację podstawowych celów w procesie kształcenia. Jego głównymi podmiotami są uczyć się (uczniowie) oraz kadra nauczająca (nauczyciele). Proces ten powinien być odpowiednio zorganizowany i uwzględniać m.in. metody nauczania, zasady oceniania, niezbędne wyposażenie (zasoby materialne szkoły), a w konsekwencji doprowadzić do osiągnięcia i potwierdzenia przez uczniów zakładanych efektów kształcenia.

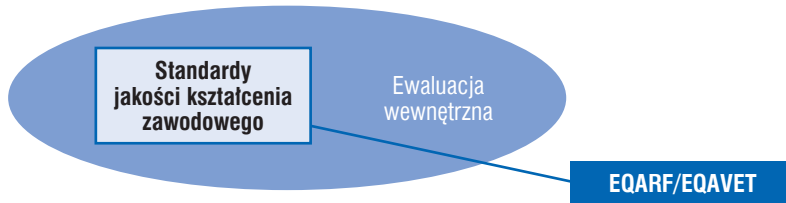
Warunkiem zapewnienia odpowiedniej jakości kształcenia zawodowego jest taka realizacja celów szkoły/placówki, która uwzględnia również kontekst zewnętrzny, ukierunkowany na współpracę partnerami krajowymi i zagranicznymi, w tym: z pracodawcami, instytucjami rynku pracy oraz szkołami wyższymi. Wszystkie te aspekty wzięto pod uwagę przy wyodrębnianiu obszarów tematycznych do określenia standardów jakości kształcenia zawodowego.

Opracowanie „Standardy jakości kształcenia zawodowego” może zatem stanowić istotne wsparcie dla dyrektorów i nauczycieli szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w tworzeniu wewnętrznych systemów zapewnienia jakości, w określeniu celów oraz w zaplanowaniu i przygotowaniu ewaluacji wewnętrznej.

Standardy zostały określone w następujących obszarach tematycznych obejmujących poszczególne aspekty kształcenia zawodowego:

- I – OFERTA KSZTAŁCENIA I PROGRAMY NAUCZANIA
- II – KADRA SZKOŁY/PLACÓWKI
- III – ZASOBY MATERIALNE SZKOŁY/PLACÓWKI
- IV – ORGANIZACJA KSZTAŁCENIA
- V – UCZNIOWIE Z INDYWIDUALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI
- VI – WSPÓŁPRACA SZKÓŁ/PLACÓWEK Z PRACODAWCAMI
- VII – WSPÓŁPRACA Z PARTNERAMI KRAJOWYMI I ZAGRANICZNYMI
- VIII – POTWIERDZANIE EFEKTÓW KSZTAŁCENIA
- IX – DORADZTWO EDUKACYJNO-ZAWODOWE
- X – ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE SZKOŁĄ/PLACÓWKĄ

Ponadto, *Standardy* zostały opracowane z uwzględnieniem zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie europejskich ram odniesienia na rzecz zapewnienia jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQARF/EQAVET). W zaleceniu tym, stanowiącym załącznik do *Standardów*, zostały zaproponowane kryteria i wskaźniki zapewniania jakości, które państwa członkowskie UE mogą wykorzystać na szczeblu krajowym. Państwo członkowskim rekomenduje się opracowanie przez każde z nich tzw. krajowego podejścia mającego na celu poprawę, w miarę potrzeby, systemów zapewniania jakości na szczeblu krajowym. Niniejsze *Standardy* stanowią propozycję polskiego podejścia do wdrożenia inicjatywy EQARF/EQAVET w kształceniu i szkoleniu zawodowym.

Rys. 1. Powiązanie standardów jakości kształcenia zawodowego z ewaluacją wewnętrzną oraz inicjatywą EQARF/EQAVET.

2. STANDARDY JAKOŚCI KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

I. OFERTA KSZTAŁCENIA I PROGRAMY NAUCZANIA	
STANDARD OFERTA KSZTAŁCENIA I PROGRAMY NAUCZANIA ODPOWIADAJĄ POTRZEBOM RYNKU PRACY I OCZEKIWANIOM UCZĄCYCH SIĘ	
KRYTERIA	PRZYKŁADOWE WSKAŹNIKI
<p>W szkole/placówce:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzone są działania, których celem jest rozpoznanie regionalnych i lokalnych potrzeb edukacyjnych rynku pracy; ▪ tworzy się ofertę kształcenia przy współudziale pracodawców, która zapewni absolwentom znalezienie miejsca na rynku pracy; ▪ opracowuje się procedury tworzenia i modyfikowania programów nauczania dla zawodu/kwalifikacji; ▪ opracowuje się program nauczania dla zawodu/kwalifikacyjnego kursu zawodowego (w przypadku placówki również dla innych form pozaszkolnych kształcenia ustawicznego) uwzględniający oczekiwania pracodawców oraz kształtowanie kompetencji kluczowych¹ uczniów/słuchaczy; ▪ opracowuje się materiały dydaktyczne, uwzględniające m.in. rozwiązania w zakresie nowych technik i technologii, które umożliwiają osiągnięcie założonych efektów kształcenia; ▪ w procesie dydaktycznym uwzględnia się korelacje kształcenia ogólnego i zawodowego; ▪ przeprowadza się monitorowanie i ewaluację programów nauczania. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ diagnoza zapotrzebowania regionalnego i lokalnego rynku pracy uwzględnia między innymi dane z PUP-u, WUP-u ▪ opinie uzyskane od powiatowej i wojewódzkiej rady zatrudnienia dotyczące oferty kształcenia są pozytywne; ▪ oferta szkoły/placówki obejmuje kształcenie w zawodach/kwalifikacjach odpowiadających zapotrzebowaniu lokalnego i regionalnego rynku pracy; ▪ z badań losów absolwentów wynika, że podejmują pracę w wyuczonym zawodzie/kwalifikacji; ▪ procedura tworzenia/modyfikowania programów nauczania określa etapy konstruowania/modyfikowania programu² ▪ program nauczania dopuszczony do użytku w szkole uwzględnia wyniki rozpoznania potrzeb rynku pracy; ▪ program nauczania dopuszczony do użytku w szkole jest tworzony i modyfikowany przy współudziale pracodawców; ▪ program nauczania dopuszczony do użytku w szkole uwzględnia kompetencje kluczowe; ▪ opracowane materiały dydaktyczne dla uczniów/słuchaczy udostępnia się z wykorzystaniem różnych form przekazu; ▪ plany nauczania, programy nauczania oraz plany pracy nauczycieli zapewniają korelacje kształcenia ogólnego i zawodowego³; ▪ opracowane narzędzia służą do gromadzenia i wykorzystywania informacji zwrotnych od osób uczących się i nauczycieli o realizacji programu nauczania; ▪ wnioski z ewaluacji wykorzystywane są do modyfikowania programów nauczania.

¹ Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE)

² Patrz poradnik *Programy nauczania dla zawodu krok po kroku*, KOWEZIU 2013

³ Patrz: poradniki *Szkolne plany nauczania krok po kroku* KOWEZIU 2013 oraz *Korelacje kształcenia ogólnego i zawodowego krok po kroku*, KOWEZIU 2013

II. KADRA SZKOŁY/PLACÓWKI	
STANDARD	
KADRA POSIADA KWALIFIKACJE I KOMPETENCJE ZAPEWNIĄCE WYSOKI POZIOM REALIZACJI KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W SZKOLE /PLACÓWCE	
KRYTERIA	PRZYKŁADOWE WSKAŹNIKI
<p>W szkole/placówce:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpoznaje się indywidualne potrzeby w zakresie kompetencji nauczycieli kształcenia zawodowego/pracowników wynikające z planu rozwoju i udziela wszechstronnego wsparcia w realizacji doskonalenia zawodowego; ▪ rozpoznaje się potrzeby w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli wynikające z konieczności wprowadzania w procesie kształcenia zmian związanych z postępowaniem techniczno-technologicznym; ▪ prowadzi się politykę kadrową zapewniającą optymalne wykorzystanie kadry do realizacji zadań; ▪ rozpoznaje się braki kadrowe i przeciwdziała im pozyskując nowych nauczycieli ▪ rozpoznaje się braki kadrowe i pozyskuje się nowych nauczycieli; ▪ prowadzi się monitorowanie efektów pracy nauczycieli. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ indywidualne plany rozwoju nauczycieli oraz system motywowania pracowników do podnoszenia i uzupełniania kwalifikacji zawodowych i pedagogicznych służą realizacji założonych celów i są zgodne z kierunkami działania szkoły/placówki; ▪ plan szkoleń nauczycieli kształcenia zawodowego jest zgodny z potrzebami wynikającymi z planu rozwoju szkoły/placówki oraz uwzględnia indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne ucznia; ▪ plany wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli kształcenia zawodowego uwzględniają nabywanie i doskonalenie kompetencji koniecznych do: <ul style="list-style-type: none"> – opracowywania i modyfikacji programów nauczania dla zawodu/kwalifikacji, – prowadzenia kwalifikacyjnych kursów zawodowych, – prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, – wprowadzania zmian w procesie kształcenia wynikających z postępu techniczno-technologicznego; ▪ kwalifikacje i kompetencje zawodowe nauczycieli kształcenia zawodowego, specjalistów i instruktorów praktycznej nauki zawodu umożliwiają wykonanie powierzonych zadań; ▪ członkowie nauczycielskich zespołów przedmiotowych i problemowo-zadaniowych, posiadają kompetencje do wykonywania powierzonych zadań; ▪ rekrutacja nauczycieli kształcenia zawodowego/pracowników odbywa się zgodnie z istniejącymi potrzebami; ▪ nauczyciele kształcenia zawodowego: <ul style="list-style-type: none"> – uczestniczą w specjalistycznym doskonaleniu zawodowym (np. praktyki i/lub staże zawodowe u pracodawców minimum raz na 4 lata); – posiadają uprawnienia egzaminatorów w zakresie egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie; – stosują różnorodne metody nauczania w kształtowaniu umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych; ▪ rekrutacja nauczycieli kształcenia zawodowego/pracowników odbywa się zgodnie z istniejącymi potrzebami; ▪ raporty z badania efektów pracy nauczycieli wykorzystywane są do oceny i samooceny pracy nauczycieli.

III. ZASOBY MATERIALNE SZKOŁY/PLACÓWKI

STANDARD

SZKOŁA/PLACÓWKA ZAPEWNIĄ BAZĘ LOKALOWĄ I WYPOSAŻENIE DYDAKTYCZNE NIEZBĘDNE DO REALIZACJI KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO Z ZACHOWANIEM BEZPIECZNYCH I HIGIENICZNYCH WARUNKÓW PRACY

KRYTERIA	PRZYKŁADOWE WSKAŹNIKI
<p>W szkole/placówce:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zapewnia się bezpieczeństwo uczniom i pracownikom oraz spełnienie norm sanitarno-epidemiologicznych; ▪ zapewnia się wyposażenie pracowni gwarantujące wysoką jakość kształcenia w zawodzie oraz rozwijanie zainteresowań uczniów; ▪ wzbogaca się i modernizuje bazę kształcenia zawodowego dla poszczególnych zawodów/kwalifikacji; ▪ warunki do realizacji kształcenia dostosowuje się do indywidualnych potrzeb uczniów; ▪ wzbogacane i unowocześniane zasoby materialne wpływają na poprawę: <ul style="list-style-type: none"> – efektywności kształcenia zawodowego, – atrakcyjności szkoły/placówki w środowisku lokalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokumentacja szkoły potwierdza spełnianie wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska; ▪ wewnętrzny system kontroli obiektów szkolnych, np. monitoring obiektu, kontrola wejść i wyjść zapewnia bezpieczeństwo uczniom i pracownikom; ▪ baza szkoły/placówki jest zgodna z warunkami realizacji kształcenia w zawodzie określonymi w podstawie programowej kształcenia w zawodach; ▪ uczniowie korzystają z bazy szkoły/placówki uczestnicząc w różnych formach rozwijania zainteresowań (w tym zwłaszcza zawodowych); ▪ w planach pracy uwzględnione są działania modernizacyjne bazy; ▪ dokumentacja szkoły potwierdza udział w projektach zapewniających wzbogacanie i modernizację bazy kształcenia zawodowego; ▪ zapewnione warunki do realizacji kształcenia umożliwiają uczniom niepełnosprawnym aktywne uczestnictwo w procesie dydaktycznym kształcenia zawodowego; ▪ obserwowany jest: <ul style="list-style-type: none"> – wzrost zainteresowania gimnazjalistów kształceniem w danej szkole (wyniki rekrutacji), – wzrost zadowolenia nauczycieli, uczniów, rodziców, pracodawców, – wzrost zdawalności egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, – pozytywny wizerunek szkoły/placówki w środowisku lokalnym.

IV. ORGANIZACJA KSZTAŁCENIA	
STANDARD	
ORGANIZACJA PROCESU KSZTAŁCENIA W SZKOLE/PLACÓWCE ZAPEWNI PRZYGOTOWANIE UCZNIĄ DO PRACY ZAWODOWEJ, POTWIERDZANIA KWALIFIKACJI W ZAWODZIE I DALSZEGO UCZENIA SIĘ	
KRYTERIA	PRZYKŁADOWE WSKAŹNIKI
<p>W szkole/placówce:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizuje się i doskonali proces kształcenia zgodnie z wyznaczonymi kierunkami i celami działania w zakresie przygotowania ucznia do: <ul style="list-style-type: none"> – potwierdzania kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie, – pracy zawodowej, – kontynuowania nauki i awansu zawodowego; ▪ przeprowadzana jest ewaluacja wewnętrzna stosowanych zasad oceniania osiągnięć uczniów i przygotowania ich do potwierdzania kwalifikacji w zawodzie; ▪ prowadzi się monitorowanie warunków pracy i nauki oraz ewaluację rozwiązań organizacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ organizacja procesu kształcenia w zawodzie: <ul style="list-style-type: none"> – uwzględnia diagnozę potrzeb i możliwości edukacyjnych uczniów, – zapewnia realizację wymagań programowych (z uwzględnieniem rzeczywistych warunków lokalowych i możliwości kadrowych); – zapewnia organizację zajęć wyrównawczych i specjalistycznych dostosowanych do potrzeb i możliwości uczniów; ▪ organizacja praktycznej nauki zawodu zapewnia zdobycie lub zastosowanie wiadomości i umiejętności w rzeczywistych warunkach pracy zawodowej; ▪ zespoły problemowo-zadaniowe uczestniczą w doskonaleniu procesu kształcenia; ▪ umowy zawarte przez szkołę/placówkę z innymi podmiotami /instytucjami wspomagają realizację wyznaczonych kierunków i celów działania, w tym przygotowanie uczniów do pracy zawodowej; ▪ większość uczniów uczestniczy w dodatkowych zajęciach przygotowujących do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie; ▪ większość uczniów uczestniczy w organizowanych przez szkołę próbnych egzaminach potwierdzających kwalifikacje w zawodzie; ▪ większość uczniów przystępuje do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie; ▪ uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, na zajęciach z zakresu kształcenia zawodowego, korzystają z przysługujących im dostosowań; ▪ rozwiązania informatyczne usprawniają organizację procesu kształcenia. ▪ dokumenty dotyczące kształcenia w zawodzie są udostępniane uczniom i zamieszczane np.: na szkolnej stronie internetowej (np: statut szkoły/placówki, podstawa programowa kształcenia w zawodach, w których kształci szkoła, szkolne plany nauczania, programy nauczania dla zawodów, zestaw podręczników szkolnych); ▪ materiały dydaktyczne wspomagające proces kształcenia są udostępniane w różnych formach przekazu; ▪ uczniowie otrzymują wsparcie w zakresie zdobywania dodatkowych uprawnień zwiększających ich szanse na rynku pracy; ▪ uczniowie potwierdzają znajomość dalszej ścieżki nauki i kariery zawodowej; ▪ wnioski wynikające z ewaluacji stosowanych zasad oceniania wykorzystywane są do ich modyfikacji ▪ dokumentacja szkoły/placówki zawiera: <ul style="list-style-type: none"> – protokoły przeglądów służb BHP, – statystyki wypadków uczniów i pracowników; ▪ prowadzony jest monitoring wizyjny ▪ wnioski wynikające z ewaluacji stosowanych zasad oceniania wykorzystywane są do ich modyfikacji; ▪ protokoły przeglądów służb BHP w szkole kształcącej w zawodzie; ▪ statystyki wypadków uczniów i pracowników w szkole/placówce kształcącej w zawodzie; ▪ prowadzony jest monitoring wizyjny; ▪ wnioski z ewaluacji rozwiązań organizacyjnych wykorzystywane są do doskonalenia istniejących rozwiązań i wprowadzania nowych; ▪ ewaluacja wewnętrzna uwzględnia standardy jakości kształcenia zawodowego, a wnioski z ewaluacji są wykorzystywane do doskonalenia rozwiązań organizacyjnych.

V. UCZNIOWIE Z INDYWIDUALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI

STANDARD
W PROCESIE KSZTAŁCENIA SZKOŁA/PLACÓWKA ROZPOZNAJE INDYWIDUALNE POTRZEBY ROZWOJOWE I EDUKACYJNE UCZNIÓW ORAZ UMOŻLIWIA ICH ZASPOKAJANIE

KRYTERIA	PRZYKŁADOWE WSKAŹNIKI
<p>W szkole/placówce:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzona jest diagnoza potrzeb i oczekiwań uczniów realizujących kształcenie zawodowe; ▪ uczniowie otrzymują wsparcie w realizacji indywidualnych potrzeb; ▪ monitoruje się osiągnięcia uczniów w cyklu kształcenia oraz trafność rozpoznania i stopień zaspokojenia ich indywidualnych potrzeb. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpoznaje się motywację uczniów w zakresie wyboru szkoły, zawodu/kwalifikacji; ▪ wnioski z analizy wyników przeprowadzonych badań w zakresie motywów podjętych decyzji i oczekiwań uczniów wykorzystywane są do zaspokajania ich indywidualnych potrzeb; ▪ program działań adaptacyjnych w nowym środowisku szkolnym obejmuje wszystkich uczniów; ▪ funkcjonuje zespół planujący i koordynujący udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego; ▪ program nauczania dla zawodu/kwalifikacji (w przypadku placówek również dla innych form pozaszkolnych kształcenia ustawicznego) jest dostosowany do indywidualnych potrzeb edukacyjnych uczniów/słuchaczy; ▪ realizowane są zajęcia dla uczniów szczególnie uzdolnionych (w tym np. przygotowanie do olimpiad, konkursów i turniejów); ▪ dodatkowe zajęcia organizowane w szkole/placówce umożliwiają uczniom uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy i umiejętności zawodowych zgodnie z ich indywidualnymi potrzebami oraz zwiększają ich szanse na zatrudnienie; ▪ organizuje się spotkania poświęcone planowaniu kolejnych etapów kariery zawodowej uczniów; ▪ prace zespołowe i długoterminowe realizowane przez uczniów umożliwiają samodzielne rozwiązywanie problemów zawodowych; ▪ zapewnione są warunki do samodzielnej pracy uczniów; ▪ wnioski z analizy: <ul style="list-style-type: none"> – osiągnięć oraz ocen zachowania uczniów „na wejściu” i „na wyjściu”, – wyników badań poziomu satysfakcji uczniów z wyboru zawodu i szkoły, – indywidualnych planów zawodowych absolwentów szkoły, ▪ są wykorzystywane do ewaluacji podejmowanych działań.

VI. WSPÓŁPRACA SZKÓŁ/PLACÓWEK Z PRACODAWCAMI

STANDARD
PRACODAWCY SĄ AKTYWNI WŁĄCZENI W PROJEKTOWANIE,
REALIZACJĘ I OCENĘ EFEKTÓW KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

KRYTERIA	PRZYKŁADOWE WSKAŹNIKI
<p>W szkole/placówce:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zbierane są informacje od pracodawców na temat potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy oraz oczekiwań pracodawców w celu przygotowania oferty kształcenia; ▪ pracodawcy biorą udział w tworzeniu programów nauczania; ▪ pracodawcy biorą udział w tworzeniu i modernizacji bazy i wyposażenia dydaktycznego; ▪ pracodawcy są zaangażowani w realizację procesu dydaktycznego; ▪ pracodawcy biorą udział w doskonaleniu zawodowym nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów praktycznej nauki zawodu; ▪ pracodawcy są włączeni w system egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ diagnoza potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy pod kątem zasadności kontynuowania kształcenia w poszczególnych zawodach/kwalifikacjach oraz planowanie kształcenia w nowych zawodach/kwalifikacjach odbywa się we współpracy z pracodawcami (organizacjami pracodawców); ▪ opinia uzyskana od pracodawców na temat dostosowania oferty kształcenia do lokalnego i regionalnego rynku pracy jest pozytywna; ▪ absolwenci znajdują pracę – informacja z PUP-u, od absolwentów lub pracodawców; ▪ program nauczania dla zawodu/kwalifikacji a w przypadku placówek również program innych form pozaszkolnych kształcenia ustawicznego uwzględnia oczekiwania pracodawców; ▪ opinia uzyskana od pracodawców dotycząca programu nauczania dla zawodu/kwalifikacji jest pozytywna ▪ opinia uzyskana od pracodawców potwierdza, że program nauczania uwzględnia kształtowanie niezbędnych kompetencji personalnych i społecznych uczniów; ▪ wykaz pracodawców, z którymi współpracuje szkoła dowodzi o ich uczestnictwie w procesie modernizowania wyposażenia pracowni kształcenia zawodowego ▪ dokumentacja szkoły/placówki zawiera wykaz zawodów/kwalifikacji, w których systematycznie, we współpracy z pracodawcami, modernizowana jest baza i wyposażenie dydaktyczne; ▪ projekty wdrażane przez szkołę/placówkę ukierunkowane na doposażenie i modernizację bazy i wyposażenia dydaktycznego realizowane są we współpracy z pracodawcami; ▪ organizacja zajęć praktycznych i praktyk zawodowych odbywa się we współpracy z pracodawcami; ▪ lekcje otwarte prowadzone są z udziałem (czynnym i biernym) pracodawców; ▪ dodatkowe zajęcia dla uczniów w zakresie nowych rozwiązań technicznych i technologicznych organizuje się we współpracy z pracodawcami; ▪ specjalistyczne kursy zwiększające szanse uczniów na zatrudnienie organizuje się we współpracy z pracodawcami; ▪ dokumentacja szkoły/placówki zawiera wykaz pracodawców, którzy współorganizują dla uczniów dodatkowe zajęcia lub kursy; ▪ szkolenia/kursy/staże i praktyki zawodowe dla nauczycieli w zakresie nowych rozwiązań technicznych i technologicznych w obszarze, w którym szkoła/placówka prowadzi kształcenie zawodowe organizowane są we współpracy z pracodawcami; ▪ materiały informacyjne/publikacje dotyczące nowych rozwiązań technicznych i technologicznych w obszarze, w którym szkoła/placówka prowadzi kształcenie zawodowe przekazywane są przez pracodawców; ▪ dokumentacja szkoły/placówki zawiera wykaz nauczycieli uczestniczących w organizowanych i przeprowadzanych we współpracy z pracodawcami szkoleniach/kursach/stażach i praktykach zawodowych w zakresie nowych rozwiązań technicznych i technologicznych; ▪ pracodawcy współuczestniczą w przygotowaniu uczniów do potwierdzania wyodrębnionych w zawodach kwalifikacji; ▪ pracodawcy współpracujący ze szkołą/placówką nabywają uprawnienia egzaminatorów w zakresie egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie; ▪ pracodawcy uczestniczą w egzaminach potwierdzających kwalifikacje w zawodzie w charakterze egzaminatorów; ▪ pracodawcy wspomagają szkołę/placówkę w organizowaniu ośrodków egzaminacyjnych dla poszczególnych zawodów/kwalifikacji; ▪ wykaz pracodawców współpracujących ze szkołą/placówką uwzględnia informacje dotyczące: posiadanych uprawnień egzaminatora, udziału w organizowaniu ośrodków egzaminacyjnych i informacje dotyczące wspomagania w przygotowaniu uczniów do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie.

VII. WSPÓŁPRACA Z PARTNERAMI KRAJOWYMI I ZAGRANICZNYMI

STANDARD
SZKOŁA/PLACÓWKA WSPÓŁPRACUJE Z PARTNERAMI KRAJOWYMI I ZAGRANICZNYMI
W PRZYGOTOWANIU ABSOLWENTA DO FUNKCJONOWANIA NA KRAJOWYM I EUROPEJSKIM RYNKU PRACY

KRYTERIA	PRZYKŁADOWE WSKAŹNIKI
<p>W szkole/placówce:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przystępuje się do programów współpracy realizowanych w ramach strategicznego partnerstwa instytucji działających na poziomie regionalnym i/lub lokalnym ▪ realizuje się partnerskie programy bezpośredniej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym ▪ korzysta się z możliwości nawiązywania partnerskiej współpracy ze szkołami/instytucjami kształcenia zawodowego za granicą ▪ współpraca krajowa i zagraniczna służy podniesieniu jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego ▪ uczniowie korzystają z możliwości udziału w praktykach oraz stażach zagranicznych realizowanych w ramach programów UE ▪ kadra zarządzająca i pedagogiczna szkoły/placówki korzysta z możliwości udziału w projektach doskonalenia nauczycieli kształcenia zawodowego za granicą realizowanych w ramach programów UE. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokumentacja szkoły zawiera listy intencyjne dotyczące współpracy z instytucjami na poziomie regionalnym i/lub lokalnym, w tym m.in. ze stowarzyszeniami pracodawców, urzędami pracy i innymi instytucjami rynku pracy, szkołami wyższymi oraz sprawozdania ze spotkań ▪ porozumienia zawarte z pracodawcami wskazują na współpracę w obszarach określonych w pkt VI ▪ porozumienia zawarte ze szkołami wyższymi wskazują na współpracę m.in. w obszarze doskonalenia nauczycieli kształcenia zawodowego, dostępu uczniów ▪ i nauczycieli do nowoczesnych technik i technologii, wspólnych działań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, w tym dalszego kierunkowego kształcenia. ▪ dokumentacja szkoły zawiera listy intencyjne dotyczące współpracy ▪ z zagranicznymi szkołami/instytucjami kształcenia zawodowego; ▪ strategiczna współpraca na poziomie regionalnym i lokalnym przyczynia się do konstruowania i modyfikowania oferty kształcenia zgodnie z potrzebami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców; ▪ bezpośrednia współpraca z partnerami krajowymi przyczynia się do obserwowalnego wzrostu osiągnięć uczniów; ▪ ustalone są efekty kształcenia, które powinny być osiągnięte w trakcie europejskiej wymiany uczniów; ▪ porozumienia o programie zajęć realizowanych za granicą, stosowane w ramach współpracy z partnerami zagranicznymi wykorzystują europejski system transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym ECVET⁴; ▪ osiągnięcia uczniów uzyskane w trakcie europejskiej wymiany uczniów są dokumentowane i gromadzone w ramach indywidualnego wykazu osiągnięć ▪ w oparciu o system ECVET; ▪ informacje o efektach współpracy krajowej i zagranicznej publikowane są w różnych formach przekazu ▪ wzrost średniej liczby punktów uzyskanych przez absolwentów gimnazjum przyjętych do szkoły podczas kolejnych rekrutacji; ▪ dokumentacja szkoły zawiera kopie dokumentów poświadczających udział uczniów w praktykach i stażach za granicą, w tym zwłaszcza Europass-mobilność⁵; ▪ absolwenci szkoły są poinformowani o możliwości wzięcia udziału w projektach dotyczących staży zawodowych realizowanych w ramach programów UE; ▪ dokumentacja szkoły/placówki zawiera potwierdzenia udziału kadry zarządzającej i pedagogicznej w projektach wymiany doświadczeń doskonalenia zawodowego realizowanych w ramach programów UE.;

⁴ Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET) (2009/C 155/02)

⁵ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie jednolitych ram wspólnotowych dla przejrzystości kwalifikacji i kompetencji (Europass) (2241/2004/WE)

VIII. POTWIERDZANIE EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

STANDARD
SZKOŁA/PLACÓWKA OCENIA OSIĄGNIĘCIA EDUKACYJNE UCZNIÓW I PRZYGOTOWUJE
GO DO POTWIERDZENIA KWALIFIKACJI W ZAWODZIE

KRYTERIA	PRZYKŁADOWE WSKAŹNIKI
<p>W szkole/placówce:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zasady wewnątrzszkolnego oceniania są precyzyjnie opracowane i stosowane; ▪ sposób oceniania jest monitorowany i analizowany przez zespoły nauczycieli; ▪ systematycznie diagnozuje się i ocenia stopień przygotowania uczniów do potwierdzania kwalifikacji w zawodzie; ▪ diagnozuje się zachowania uczniów i podejmuje działania wychowawcze mające na celu eliminowanie zagrożeń i wzmacnianie właściwych zachowań; ▪ analizuje się wyniki wewnątrzszkolnego oceniania i egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie oraz wdraża się wnioski wynikające z tych analiz. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uczniowie znają zakładane efekty kształcenia oraz zasady ich oceniania; ▪ uczniowie znają zakres, terminy i sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych; ▪ wnioski z analizy pozwalają na wczesne ujawnianie trudności w nauce i wprowadzenie planów działań skutecznie zapobiegających niepowodzeniom szkolnym; ▪ wnioski z analizy wykorzystywane są do indywidualizacji procesu kształcenia; ▪ uczniowie i ich rodzice są na bieżąco i rzetelnie informowani o osiągnięciach lub niepowodzeniach edukacyjnych; ▪ wyniki próbnych egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie są analizowane przez nauczycieli; ▪ wnioski wynikające z analiz wyników próbnych egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie wykorzystywane są w procesie przygotowywania uczniów do potwierdzania kwalifikacji; ▪ realizowany jest plan działań wspierających kształtowanie kompetencji personalnych i społecznych oraz procedury postępowania w przypadkach naruszania norm społecznych; ▪ wdrażane wnioski wynikające z analiz wyników wewnątrzszkolnego i zewnętrznego oceniania przyczyniają się do wzrostu osiągnięć uczniów; ▪ uczniowie uzyskują świadectwo ukończenia szkoły w wymaganym terminie; ▪ wzrasta liczba uczniów uzyskujących świadectwa promocyjne z wyróżnieniem; ▪ wzrasta liczba uczniów przystępujących do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie; ▪ wzrasta liczba uczniów, którzy zdają egzaminy potwierdzające wszystkie kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie i otrzymują dyplomy potwierdzające kwalifikacje zawodowe; ▪ wzrasta średnia liczba punktów uzyskiwanych przez uczniów na egzaminach potwierdzających kwalifikacje w zawodzie; ▪ wykonywane są i analizowane zestawienia wyników pochodzących z wewnątrzszkolnego i zewnętrznego oceniania; ▪ wyniki uzyskiwane przez uczniów w toku kształcenia są zbliżone z wynikami uzyskiwanymi na egzaminach potwierdzających kwalifikacje w zawodzie.

IX. DORADZTWO EDUKACYJNO-ZAWODOWE

STANDARD

SZKOŁA WSPIERA UCZNIA W DOKONANIU OCENY TRAFNOŚCI WYBORU ZAWODU,
W PODJĘCIU DECYZJI W ZAKRESIE DALSZEGO KSZTAŁCENIA LUB EWENTUALNEGO
PRZEKVALIFIKOWANIA SIĘ I PRZYGOTOWUJE UCZNIA DO ODNALEZIENIA SIĘ NA RYNKU PRACY

KRYTERIA	PRZYKŁADOWE WSKAŹNIKI
<p>W szkole/placówce:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zapewnia się uczniom dostęp do kompleksowych usług doradczych; ▪ osoba realizująca zadania z zakresu doradztwa aktywnie uczestniczy w procesie rekrutacji uczniów do szkoły; ▪ prowadzona jest współpraca na rzecz doradztwa zawodowego z: <ul style="list-style-type: none"> – poradnią psychologiczno-pedagogiczną, – placówką doskonalenia nauczycieli, – pracodawcami lokalnego rynku pracy, – z instytucjami zewnętrznymi (partnerstwo lokalne); ▪ działania z zakresu doradztwa zawodowego wykonywane przez doradców zawodowych lub inne osoby realizujące zadania z tego zakresu podlegają monitorowaniu i ewaluacji. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zatrudniony jest doradca zawodowy lub jego zadania powierzane są wychowawcy, nauczycielowi, innemu specjalście; lub ▪ organizuje się kontakt z doradcą zawodowym w poradni psychologiczno-pedagogicznej; ▪ funkcjonuje wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego; ▪ oferta usług doradczych obejmuje poradnictwo indywidualne i grupowe w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> – informacji edukacyjno-zawodowej, – udostępniania narzędzi diagnostycznych, wspomagających proces poznawczy i decyzyjny, – możliwości uzyskiwania dodatkowych kwalifikacji w zawodach w ramach danego obszaru kształcenia, planowania kolejnych etapów kariery zawodowej, ewentualnie zmiany kierunku kształcenia, – wsparcia w decyzjach edukacyjno-zawodowych uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, – informowania uczniów o możliwości wzięcia udziału w dodatkowych praktykach i stażach oraz innych zajęciach zwiększających szanse za zatrudnienie. ▪ z dokumentacji osoby realizującej zadania z zakresu doradztwa wynika, że osoba ta: <ul style="list-style-type: none"> – aktywnie uczestniczy w organizowanych przez szkołę spotkaniach informacyjnych dla kandydatów, udzielając im wsparcia w dokonaniu prowadzi rozmowy z kandydatami do szkoły/placówki prowadzącej kształcenie zawodowe w celu weryfikacji lub potwierdzenia świadomego wyboru kierunku kształcenia, motywu wyboru zawodu przez ucznia/słuchacza, wykluczenia ewentualnych przeciwwskazań do pracy w danym zawodzie, – organizuje wizyty uczniów gimnazjum w szkole/placówce, w tym zajęcia zawodoznawcze, spotkania z rodzicami gimnazjalistów; – współpracuje przy organizacji dni otwartych szkoły, targów edukacyjnych; ▪ z dokumentacji szkolnej wynika, że szkoła/placówka współpracuje z: <ul style="list-style-type: none"> – poradnią psychologiczno-pedagogiczną, – placówką doskonalenia nauczycieli; – pracodawcami lokalnego rynku pracy, – instytucjami (Urząd Pracy, Biuro Karier, Młodzieżowe Biuro Pracy, Mobilne Centrum Informacji Zawodowej, Cech Rzemiosł Różnych, Ochotniczy Hufiec Pracy, itp.), a efekty współpracy świadczą o kompleksowości usług doradczych; ▪ wnioski wynikające z ewaluacji są wykorzystywane do planowania zmian służących podniesieniu jakości usług doradczych; ▪ oceniana jest jakość usług doradczych i podejmowane są działania w celu uzyskania informacji dotyczących losów absolwentów, w tym między innymi: <ul style="list-style-type: none"> – dalszej ścieżki edukacyjnej absolwenta, – podjęcia zatrudnienia po ukończeniu szkoły (w tym: trudności związanych z poszukiwaniem pierwszej pracy, zgodności podjęcia pierwszej pracy z wyuczonym zawodem, podjęcia zatrudnienia u pracodawców w których jako uczniowie szkoły zawodowej uczestniczyli w realizacji praktycznej nauki zawodu).

X. ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE SZKOŁĄ/PLACÓWKĄ PROWADZĄCĄ KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

STANDARD
ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE ZAPEWNIŁA EFEKTYWNE FUNKCJONOWANIE SZKOŁY/PLACÓWKI

KRYTERIA	PRZYKŁADOWE WSKAŹNIKI
<p>W szkole/placówce:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ określa się kierunki strategicznego działania, m.in. w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> – dostosowywania oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy; – gospodarowania zasobami ludzkimi; – gospodarowania zasobami finansowymi; – dostosowywania warunków realizacji kształcenia zawodowego do zmian, np. technologicznych; – współpracy z innymi podmiotami; – promocji; – innowacji i eksperymentów pedagogicznych; ▪ tworzy się wewnętrzny system zapewnienia jakości z wykorzystaniem standardów jakości kształcenia zawodowego; ▪ kadra zarządzająca wyznacza cele i kierunki działania przy współudziale wszystkich zainteresowanych stron. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ koncepcja pracy szkoły/placówki (np. plan perspektywiczny, plan rozwoju) uwzględnia potrzeby i oczekiwania rynku pracy; ▪ plan strategiczny obejmuje kształtowanie poziomu zatrudnienia w szkole/placówce w perspektywie wieloletniej; ▪ dokumentacja szkoły zawiera: <ul style="list-style-type: none"> – plan potrzeb oraz możliwych źródeł pozyskiwania pomocy dydaktycznych; – plan rozwoju współpracy z partnerami krajowymi i zagranicznymi; – plan doskonalenia zawodowego nauczycieli, instruktorów praktycznej nauki zawodu; ▪ plan długoterminowej promocji zawiera m.in. formy i zakres planowanych działań promocyjnych, terminy ich realizacji, itp.; ▪ plan perspektywiczny uwzględnia innowacje pedagogiczne/eksperyment; ▪ plan ewaluacji wewnętrznej obejmuje obszary problemowe tematyczne wyodrębnione w standardach jakości kształcenia zawodowego ▪ cele i kierunki działania szkoły/placówki wyznaczane są zespołowo przy współudziale kadry zarządzającej, nauczycieli, uczniów, rodziców oraz przedstawicieli środowiska lokalnego i pracodawców.

3. WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH AKTÓW PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO (WG STANU NA 31 MAJA 2013)

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) ze szczególnym uwzględnieniem zmian wprowadzonych Ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206).

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.)

Ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o *rzemiośle*. (Dz.U. z 2002 r. Nr 112, poz. 979, z późn. zm.)

Rozporządzenia:

1. **rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego** (poz. 7 z późn.zm.)
2. **rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach** (Dz.U. poz. 184)
3. **rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół** (Dz. U. poz. 977),
4. **rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych** (Dz.U. poz. 204)
5. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie **praktycznej nauki zawodu**. (Dz. U. z 2010 r. Nr 244, poz. 1626)
6. **rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników** (Dz.U. poz. 752)
7. **rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół** (Dz. U. z 2001 r. Nr 61, poz. 624, z późn. zm.)
8. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 13 czerwca 2003 r. **w sprawie ramowych statutów: publicznego centrum kształcenia ustawicznego, publicznego ośrodka dokształcania i doskonalenia zawodowego oraz publicznego centrum kształcenia praktycznego** (Dz.U. z 2003 r. Nr 132, poz. 1226)
9. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. **w sprawie nadzoru pedagogicznego** (Dz.U. z 2009 r.168.1324)

10. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. *w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli*
11. (Dz. U. z 2009 r. Nr 50, poz. 400 z późn. zm.)
12. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. *w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych*
13. (Dz. U. z 2007 r. Nr 83, poz. 562, z późn. zm.)
14. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 kwietnia 2002 r. *w sprawie organizacji roku szkolnego* (Dz. U. z 2002 r. Nr 46, poz. 432, z późn. zm.).
15. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w **sprawie ramowego programu szkolenia kandydatów na egzaminatorów, sposobu prowadzenia ewidencji egzaminatorów oraz trybu wpisywania i skreślania egzaminatorów z ewidencji** (Dz.U.poz. 945)
16. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. *w sprawie egzaminów eksternistycznych* (Dz.U. poz.188)
17. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. *w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych* (Dz. U. z 2010 r. Nr 97 poz. 624, z późn. zm.)
18. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. *w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji* (Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 225, z późn. zm.)
19. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 *w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych* (Dz.U. poz.186)
20. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 grudnia 2003 r. *w sprawie akredytacji placówek i ośrodków prowadzących kształcenie ustawiczne*
21. *w formach pozaszkolnych* (Dz. U. z 2003 r. Nr 227, poz. 2247, z późn. zm.)
22. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 lipca 2012 r. *w sprawie przypadków, w jakich do publicznej lub niepublicznej szkoły dla dorosłych można przyjąć osobę, która ukończyła 16 albo 15 lat oraz przypadków, w jakich osoba, która ukończyła gimnazjum, może spełniać obowiązek nauki przez uczęszczanie na kwalifikacyjny kurs zawodowy* (Dz.U. poz. 857)
23. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. *w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania* (Dz. U. z 1996 r. Nr 60, poz. 278, z późn. zm.)
24. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 r. *w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudniania przy niektórych z tych prac* (Dz.U. z 2004 r. Nr 200, poz. 2047, z późn. zm.)
25. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2007 r. *w sprawie refundowania ze środków Funduszu Pracy wynagrodzeń*

- wypłacanych młodocianym pracownikom* (Dz.U. z 2007 r. Nr 77, poz. 518, z późn. zm.)
26. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 września 2012 r. **w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych** (Dz. U. poz. 1117)
 27. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 kwietnia 2009 r. *w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych* (Dz. U. z 2009 r. Nr 61, poz. 502.)
 28. **rozporządzenie** Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. *w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach* (Dz.U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69, z późn. zm.)
 29. **rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 kwietnia 2002 r.** *w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki* (Dz. U. z 2002 r. Nr 56, poz. 506),
 30. **rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu** z dnia 4 marca 2004 r. *w sprawie szczegółowych zasad i warunków udzielania i cofania zezwolenia na założenie szkoły lub placówki publicznej przez osobę prawną lub osobę fizyczną* (Dz.U. z 2004 r. Nr 46, poz. 438)
 31. **rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej** z dnia 30 kwietnia 2013 r. *w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach* (Dz.U. z 2013 r. poz. 532)

4. BIBLIOGRAFIA

- [1] Bonstingl J.J., Wprowadzenie do Total Quality Management w edukacji, Wydawnictwo CODN, Warszawa 1995
- [2] Co warto wiedzieć o kierunkach zmian w edukacji, aby skutecznie realizować projekty z Europejskiego Funduszu Społecznego? Przewodnik, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Warszawa 2010
- [3] Durda M., Maciejewska J., Jak badać i podnosić jakość pracy szkoły, Wydawnictwo eMPI², Poznań 2002
- [4] Dzierzgowska I., Wlazło S., współpraca: Clark A.M., Thompson M., Mierzenie jakości pracy szkoły, Program TERM, Ministerstwo Edukacji Narodowej
- [5] Ewaluacja projektów, Poradnik wnioskodawców, Program Leonardo da Vinci, FRSE Warszawa 2008
- [6] Efektywność kształcenia zawodowego. Kształcenie zawodowe a rynek pracy, red. Jeruszka U., IPISS seria Studia i Monografie, Warszawa 2000
- [7] Jeruszka U., Optymalizacja kształcenia zawodowego z punktu widzenia potrzeb rynku pracy, red. Seria Studia i Monografie, Warszawa 2002
- [8] Kowalski M.W., Po co ewaluacja, „Edukacja i Dialog”, 2000, nr 6, str. 24, w: Jak stosować zmodyfikowany nadzór pedagogiczny, Wlazło S., Marian Kaczorowski, Wrocław 2004
- [9] Kształcenie zawodowe i ustawiczne. Informator, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Warszawa 2010
- [10] Niemierko B., Kształcenie szkolne. Podręcznik skutecznej dydaktyki, Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2007
- [11] Nowy słownik pedagogiki pracy, red. naukową Nowacki T.W., Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej TWP, Warszawa 1999
- [12] Okoń W., Słownik pedagogiczny, PWN, Warszawa 1992
- [13] Olejniczak T., Pielachowski J., Nadzór pedagogiczny nad szkołami i placówkami oświatowymi, Wydawnictwo eMPI², Poznań 2005
- [14] Pszczołowski T., Mała encyklopedia prakseologii i teorii organizacji, Ossolineum, Warszawa 1978
- [15] Raport z I etapu prac w Projekcie „Przygotowanie szkół zawodowych i placówek prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne do stosowania Europejskich Ram Odniesienia na rzecz Zapewnienia Jakości w Kształceniu i Szkoleniu Zawodowym (EQARF), oprac. zespół pod kier. J. Podłowskiej, KOWEZIU, Warszawa lipiec 2009
- [16] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki (Dz. U. z 2002 r. Nr 46, poz. 430 z późn. zm.)
- [17] Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 16 września 2002 r. w sprawie postępowania z dokumentacją, zasad jej klasyfikowania i kwalifikowania oraz zasad i trybu przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych. (Dz. U. z 2002 r. Nr 167, poz. 1375)

- [18] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.)
- [19] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 grudnia 2003 r. w sprawie akredytacji placówek i ośrodków prowadzących kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 227, poz. 2247 z późn. zm.)
- [20] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. z 2007 r. Nr 83, poz. 562 z późn. zm.)
- [21] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2012 r., poz. 977)
- [22] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. z 2009 r. Nr 50, poz. 400)
- [23] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. z 2012 r. poz. 752)
- [24] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U. z 2009 r. Nr 168, poz. 1324 z późn. zm.)
- [25] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013 r. poz. 532)
- [26] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 199)
- [27] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych specjalistycznych (Dz. U. z 2010 r. nr 228, poz. 1490 z późn. zm)
- [28] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. z 2010 r. nr 244, poz. 1626)
- [29] Szkoła a rynek pracy, red. naukowa Bogaj A., Kwiatkowski S.M., PWN, Warszawa 2006
- [30] Ustawa z 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. 1974 nr 24 poz. 141 z późn. zm.)
- [31] Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.)
- [32] Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. nr 256, poz. 2572, z późn. zm.)

- [33] Ustawa Prawo Budowlane z 7 lipca 1994 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016, z późn. zm.)
- [34] Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240)
- [35] Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (Dziennik Urzędowy UE, 8.7.2009 C 155/1)
- [36] Zieleniewski J., Organizacja zespołów ludzkich, PWN, Warszawa 1972

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

ZALECENIA

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA

ZALECENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

z dnia 18 czerwca 2009 r.

w sprawie ustanowienia europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2009/C 155/01)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 149 ust. 4 i art. 150 ust. 4,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 251 Traktatu ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Budowa gospodarki opartej na wiedzy (Rada Europejska, Lizbona 2000 r.) wymaga modernizacji i ciągłego doskonalenia systemów kształcenia i szkolenia zawodowego stosownie do szybkich zmian gospodarczych i społecznych, tak aby systemy te pozwalały zwiększać szanse na zatrudnienie oraz pogłębiały integrację społeczną i dawały wszystkim obywatelom większe możliwości, w tym osobom w niekorzystnej sytuacji społecznej, do uczenia się przez całe życie.

⁽¹⁾ Dz.U. C 100 z 30.4.2009, s. 136.

⁽²⁾ Dz.U. C 325 z 19.12.2008, s. 48.

⁽³⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 18 grudnia 2008 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 11 maja 2009 r.

(2) Podczas posiedzenia w Barcelonie w 2002 roku Rada Europejska wyznaczyła cel, zgodnie z którym europejskie systemy kształcenia i szkolenia mają do 2010 roku stać się światowym wzorcem jakości.

(3) W lizbońskich zintegrowanych wytycznych w sprawie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia (2005–2008) wzywa się państwa członkowskie do tworzenia powszechnych i przystępnych systemów uczenia się przez całe życie, reagujących na zmienne potrzeby gospodarki i społeczeństwa opartych na wiedzy. Adaptacja systemów kształcenia i szkolenia oraz budowanie ich potencjału są konieczne, by systemy te stały się lepiej przystosowane do potrzeb rynku pracy. Dlatego cele w dziedzinie gospodarki i zatrudnienia należy w coraz większym stopniu uzupełniać celami w zakresie kształcenia i szkolenia, tak aby konkurencyjność i spójność społeczna szły ze sobą w parze.

(4) W następstwie rezolucji Rady z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wspierania wzmocnionej współpracy europejskiej w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego ⁽⁴⁾ („proces kopenhaski”) oraz w wyniku późniejszych wspólnych prac Komisji, państw członkowskich, partnerów społecznych, państw EOG-EFTA-EOG i krajów kandydujących nad priorytetem, którym jest zapewnienie wysokiej jakości, opracowano wspólne ramy służące zapewnianiu wysokiej jakości kształcenia i szkolenia zawodowego (zwane dalej „wspólnymi ramami zapewniania jakości”), uwzględniając przy tym dotychczasowe doświadczenia i najlepsze wzorce z poszczególnych krajów.

(5) Jak stwierdzono we wspólnym okresowym sprawozdaniu Rady i Komisji z 2004 r. na temat programu prac

⁽⁴⁾ Dz.U. C 13 z 18.1.2003, s. 2.

„Edukacja i szkolenie 2010”⁽¹⁾ przeznaczonym dla Rady Europejskiej, wspólne ramy służące zapewnieniu wysokiej jakości kształcenia i szkolenia zawodowego (jako część działań następczych wynikających z deklaracji kopenhaskiej) oraz opracowanie uzgodnionego zestawu norm, procedur i wytycznych na rzecz zapewnienia wysokiej jakości⁽²⁾ (w powiązaniu z procesem bolońskim i jako część programu prac nad celami systemów kształcenia i szkolenia) powinny być dla Europy nadrzędnymi priorytetami.

- (6) Na posiedzeniu w maju 2004 r.⁽³⁾ Rada ds. Edukacji zatwierdziła koncepcję wspólnych ram zapewniania jakości i zwróciła się do państw członkowskich i Komisji o dobrowolne promowanie tej koncepcji w ramach przysługujących im kompetencji wspólnie z odpowiednimi zainteresowanymi stronami.
- (7) Powołanie europejskiej sieci ds. jakości kształcenia i szkolenia zawodowego⁽⁴⁾ oznaczało stworzenie europejskiego forum, na którym można odpowiednio monitorować działania wynikające z konkluzji Rady z 2004 roku i z komunikatu z Helsinek i które ułatwia trwałą współpracę międzynarodową.
- (8) W komunikacie z Helsinek z 2006 r. podkreślono, że należy rozwijać i wdrażać wspólne europejskie narzędzia służące kształceniu i szkoleniu zawodowemu, stosując zasady leżące u podstaw wspólnych ram zapewniania jakości, o których mowa w konkluzjach Rady z maja 2004 r. w sprawie zapewniania wysokiej jakości kształcenia i szkolenia zawodowego, tak by zachęcać do poprawy jakości i do powszechniejszego udziału w europejskiej sieci na rzecz jakości kształcenia i szkolenia zawodowego.
- (9) W niniejszym zaleceniu ustanowione zostają europejskie ramy odniesienia na rzecz zapewniania jakości („ramy”), które opierają się na wspólnych ramach zapewniania jakości i je uszczegóławiają, a także stanowią punkt odniesienia mający pomóc państwom członkowskim promować i monitorować ciągle doskonalenie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego na podstawie wspólnych europejskich poziomów odniesienia. Ramy odniesienia powinny pomóc podnieść jakość kształcenia i szkolenia zawodowego oraz zwiększyć przejrzystość i spójność działań podejmowanych przez państwa członkowskie w tej dziedzinie, a przez to promować wzajemne zaufanie, mobilność pracowników i osób uczących się oraz uczenie się przez całe życie.
- (10) Na ramy odniesienia powinien składać się cykl zapewniania i doskonalenia jakości obejmujący etapy: planowania, realizacji, oceny i przeglądu systemu kształcenia i szkolenia zawodowego; etapom tym powinny towarzyszyć wspólne kryteria jakości oraz orientacyjne deskryp-

tory i wskaźniki. Państwa członkowskie powinny w miarę potrzeb określić proces monitorowania, w tym mechanizmy oceny wewnętrznej i zewnętrznej, tak by można było wskazać atuty systemów, procesów i procedur oraz obszary wymagające ulepszeń. Ramy odniesienia powinny również przewidywać stosowanie narzędzi pomiaru, które pozwolą udokumentować ich skuteczność.

- (11) Ramy odniesienia powinny być stosowane wobec systemu kształcenia i szkolenia zawodowego, wobec podmiotów świadczących kształcenie i szkolenie oraz na poziomie przyznawania kwalifikacji. Przewidują one systemowe podejście do jakości, ponieważ obejmują właściwe poziomy i podmioty oraz relacje między nimi. Ramy powinny kłaść duży nacisk na monitorowanie i doskonalenie jakości poprzez łączenie oceny wewnętrznej z zewnętrzną, przeglądem i procesem ulepszeń uzupełnianych pomiarem i analizą jakościową. Ramy odniesienia powinny być podstawą do dalszego rozwoju w toku współpracy na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.
- (12) Niniejsze zalecenie – dzięki konkretnym sposobom pomagającym oceniać i doskonalić jakość na wszystkich szczeblach – upowszechnia politykę i praktykę opartą na konkretnych danych prowadzącą do większej skuteczności i sprawiedliwości – zgodnie z konkluzjami Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich z 2006 roku w sprawie skuteczności edukacji i szkoleń i równego dostępu do nich⁽⁵⁾.
- (13) Niniejsze zalecenie ustala ramy określania, wspierania i wymiany najlepszych wzorców nie tylko na szczeblu krajowym, ale również lokalnym i regionalnym, w odniesieniu do wszelkich stosownych sieci, w tym również do sieci europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości.
- (14) W niniejszym zaleceniu wzięto pod uwagę „Wspólne zasady zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu”, zamieszczone w załączniku III do zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie⁽⁶⁾ („europejskie ramy kwalifikacji”). Ramy odniesienia powinny zatem pomóc we wdrażaniu europejskich ram kwalifikacji, zwłaszcza w odniesieniu do jakości dokumentowania wyników uczenia się. Powinny również pomóc we wdrażaniu innych instrumentów europejskich, takich jak europejski system transferu i osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym oraz wspólne europejskie zasady identyfikacji i walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.
- (15) Z uwagi na niewiążący charakter niniejsze zalecenie jest zgodne z zasadą pomocniczości, o której mowa w art. 5 Traktatu, ma wspierać i uzupełniać działania państw członkowskich dzięki ułatwianiu dalszej współpracy między nimi na rzecz zwiększania przejrzystości kształcenia i szkolenia zawodowego oraz na rzecz promowania mobilności i uczenia się przez całe życie. Powinno

⁽¹⁾ Dz.U. C 104 z 30.4.2004, s. 1.

⁽²⁾ „Tworzenie europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego”: Komunikat z konferencji ministrów ds. szkolnictwa wyższego, Berlin, dnia 19 września 2003 r.

⁽³⁾ Konkluzje Rady w sprawie zapewniania wysokiej jakości kształcenia i szkolenia zawodowego, dnia 28 maja 2004.

⁽⁴⁾ Europejska sieć na rzecz jakości kształcenia i szkolenia zawodowego została utworzona w październiku 2005 r. przez Komisję po przychylniej opinii Komitetu Doradczego ds. Szkolenia Zawodowego. Członkowie sieci zostali wyznaczeni – zgodnie z ustaloną procedurą – przez państwa członkowskie, kraje kandydujące, kraje EFTA–EOG oraz organizacje europejskich partnerów społecznych.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 298 z 8.12.2006, s. 3.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 111 z 6.5.2008, s. 1.

ono zostać wdrożone zgodnie z krajowym ustawodawstwem i krajową praktyką. Niniejsze zalecenie jest także zgodne z zasadą proporcjonalności, o której mowa w tym samym artykule, ze względu na to, że nie zastępuje ani nie określa krajowych systemów zapewniania jakości. Ramy odniesienia nie określają konkretnego systemu ani koncepcji zapewniania jakości, ale określają wspólne zasady, kryteria jakości, orientacyjne deskryptory i wskaźniki, które mogą pomóc w ocenie i poprawie istniejących systemów kształcenia i szkolenia oraz sposobów świadczenia usług.

- (16) Celem wskaźników odniesienia zaproponowanych w załączniku II niniejszego zalecenia jest pomoc w ocenie i polepszeniu jakości systemów kształcenia i szkolenia zawodowego oraz jego organizatorów zgodnie z krajowym ustawodawstwem i krajową praktyką; wskaźniki te mają też służyć jako zestaw środków, z których różni użytkownicy mogą wybierać wskaźniki najbardziej odpowiadające wymogom ich systemów zapewniania jakości. Jeżeli chodzi o ich charakter i cel, należy je odróżnić od wskaźników i poziomów odniesienia, o których mowa w konkluzjach Rady z dnia 25 maja 2007 r. w sprawie spójnych ram wskaźników i poziomów odniesienia na potrzeby monitorowania postępów w realizacji celów lizbońskich w dziedzinie kształcenia i szkolenia ⁽¹⁾.
- (17) Jeżeli ramy odniesienia będą stosowane i dalej rozwijane przez państwa członkowskie, to mogą pomóc w dalszej poprawie i rozwoju systemów kształcenia i szkolenia zawodowego, wspieraniu strategii uczenia się przez całe życie oraz dalszej integracji europejskiego rynku pracy i wdrażaniu europejskich ram kwalifikacji oraz promowaniu kultury poprawy jakości na wszystkich szczeblach przy poszanowaniu bogactwa różnorodności krajowych systemów edukacyjnych.
- (18) Niniejsze zalecenie powinno przyczynić się do unowocześnienia systemu kształcenia i szkolenia, wzmocnić skuteczność kształcenia poprzez zapobieganie przypadkom porzucania nauki bez uzyskania kwalifikacji, poprawić wzajemną zależność między kształceniem, szkoleniem i zatrudnieniem, zwiększyć liczbę pomostów między formalnym, nieformalnym i pozaformalnym uczeniem się i szkoleniem oraz rozwinąć potwierdzanie kwalifikacji na podstawie nabytego doświadczenia,

NINIEJSZYM ZALECAJĄ PAŃSTWOM CZŁONKOWSKIM:

- 1) by stosowały i dalej rozwijały europejskie ramy odniesienia na rzecz zapewniania jakości („ramy”), kryteria jakości, orientacyjne deskryptory oraz wskaźniki odniesienia określone i opisane w załącznikach I i II w celu dalszego doskonalenia i rozwoju krajowych systemów kształcenia i szkolenia zawodowego, wspierania strategii uczenia się przez całe życie
- 2) opracowanie przez każde z nich, nie później niż dnia 18 czerwca 2011 r., podejścia mającego na celu poprawę, w miarę potrzeby, systemów zapewniania jakości na szczeblu krajowym i jak najlepsze stosowanie ram, angażującego partnerów społecznych, władze regionalne i lokalne oraz wszelkie inne zainteresowane strony zgodnie z krajowym ustawodawstwem i praktyką;
- 3) aktywne uczestnictwo w sieci ds. europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości („sieć ds. ram”), co powinno stanowić podstawę do dalszego rozwoju wspólnych zasad, kryteriów i wskaźników odniesienia oraz wytycznych i narzędzi poprawy jakości kształcenia i szkolenia zawodowego na poziomach krajowym, regionalnym i lokalnym;
- 4) powołanie, o ile jeszcze nie istnieje, krajowego punktu referencyjnego na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym, powiązanego z odpowiednimi strukturami i wymogami poszczególnych państw członkowskich i grupującego, z uwzględnieniem praktyki krajowej, istniejące odpowiednie organy krajowe oraz angażujące partnerów społecznych i wszystkie zainteresowane strony na poziomie krajowym i regionalnym w celu zapewnienia kontynuacji inicjatyw. Punkty referencyjne powinny:
 - zapewniać szerokiemu gronu zainteresowanych stron informacje na temat działalności sieci ds. ram,
 - aktywnie wspierać realizację programu prac sieci ds. ram,
 - podejmować konkretne inicjatywy na rzecz dalszego rozwijania ram na szczeblu krajowym,
 - wspierać samoocenę jako uzupełniający i wydajny środek zapewniania jakości, umożliwiający pomiar osiągnięć oraz określenie dziedzin wymagających ulepszeń pod względem wdrażania programu prac sieci ds. ram,
 - zapewniać zainteresowanym stronom dostęp do skutecznego rozpowszechniania informacji;
- 5) przeprowadzanie przeglądu procesu wdrażania co cztery lata (i włączanie takiego przeglądu do co drugiego krajowego sprawozdania z postępu prac, przygotowywanego w ramach przyszłych ram strategicznych europejskiej współpracy w zakresie kształcenia i szkolenia) na podstawie kryteriów odniesienia, które zostaną określone we współpracy z Komisją i państwami członkowskimi w ramach sieci ds. ram.

⁽¹⁾ Dz.U. C 311 z 21.12.2007, s. 13.

APROBUJĄ ZAMIAR KOMISJI:

- 1) by wspierać państwa członkowskie w realizacji wyżej wymienionych zadań, zwłaszcza przez ułatwianie współpracy i wzajemnego uczenia się, testowanie i opracowywanie wskazówek oraz informowanie o stanie jakości kształcenia i szkolenia zawodowego w państwach członkowskich;
- 2) propagowania i uczestniczenia wraz z państwami członkowskimi w sieci ds. ram, a w stosownych przypadkach przyczyniania się w ten sposób do rozwoju polityki w tej dziedzinie poprzez konkretne wnioski i inicjatywy;
- 3) zapewniania kontynuacji realizacji niniejszego zalecenia poprzez przedstawianie co cztery lata Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdania na temat zdobytych doświadczeń i wniosków na przyszłość, w tym w razie potrzeby

dokonywanie przeglądu niniejszego zalecenia we współpracy z państwami członkowskimi i z udziałem poszczególnych zainteresowanych stron;

- 4) przeprowadzania, na podstawie tego sprawozdania oraz we współpracy z państwami członkowskimi, oceny realizacji niniejszego zalecenia oraz w razie potrzeby dokonywania w nim zmian.

Sporządzono w Brukseli, dnia 18 czerwca 2009 r.

*W imieniu Parlamentu
Europejskiego*
H.-G. PÖTTERING
Przewodniczący

*W imieniu
Rady*
Štefan FÜLE
Przewodniczący

WSTĘP DO ZAŁĄCZNIKÓW

Niniejsze zalecenie ustanawia Europejskie ramy odniesienia zapewniania jakości („ramy”), które obejmują zapewnienie jakości i cykl zmian (planowanie, realizacja, ocena oraz kontrola/przegląd) opartych na wybranych kryteriach jakościowych, deskryptorach i wskaźnikach, które stosuje się do zarządzania jakością zarówno na poziomie systemu kształcenia i szkolenia zawodowego, jak i organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego. Celem nie jest wprowadzenie nowych norm, ale wspieranie działań państw członkowskich przy jednoczesnym zachowaniu różnorodności stosowanych przez nie podejść.

Ramy należy postrzegać jako zestaw środków, z których poszczególni użytkownicy mogą wybierać te deskryptory i wskaźniki, które uznają za najbardziej odpowiadające wymogom swoich systemów zapewniania jakości.

Proponowane deskryptory (załącznik I) i wskaźniki (załącznik II) służą jedynie jako wskazówka i mogą być dobierane i stosowane przez podmioty wdrażające ramy stosownie do wszystkich bądź do niektórych własnych wymogów i struktur.

Mogą być one stosowane do wstępnego kształcenia zawodowego lub doskonalenia zawodowego, zależnie od odpowiednich indywidualnych cech systemu kształcenia i szkolenia zawodowego w każdym z państw członkowskich oraz od typu organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego.

Korzysta się z nich wyłącznie na zasadzie dobrowolności, uwzględniając ich potencjalną wartość dodaną, a także zgodnie z krajowym ustawodawstwem i krajową praktyką. Nie należy ich uznawać ani za poziomy odniesienia, ani za podstawę przedstawiania lub porównywania różnic w jakości i skuteczności odmiennych systemów krajowych. Za monitorowanie jakości tych systemów są odpowiedzialne wyłącznie państwa członkowskie.

ZAŁĄCZNIK I

**EUROPEJSKIE RAMY ODNIESIENIA NA RZECZ ZAPEWNIANIA JAKOŚCI: KRYTERIA
JAKOŚCI I ORIENTACYJNE DESKRYPTORY ⁽¹⁾**

W niniejszym załączniku zaproponowano wspólne kryteria jakości oraz orientacyjne deskryptory mające w stosownych przypadkach stanowić pomoc dla państw członkowskich we wdrażaniu ram ⁽²⁾.

Kryteria jakościowe	Orientacyjne deskryptory na poziomie systemu kształcenia i szkolenia zawodowego	Orientacyjne deskryptory na poziomie organizatora kształcenia i szkolenia zawodowego
<p>Planowanie odzwierciedla strategiczną wizję wszystkich zainteresowanych stron i obejmuje jasno sformułowane cele, działania i wskaźniki</p>	<p>Cele kształcenia i szkolenia zawodowego są opisywane w perspektywie średnio- i długoterminowej i są powiązane z celami europejskimi.</p> <p>Zainteresowane strony uczestniczą w formułowaniu celów kształcenia i szkolenia zawodowego na różnych poziomach.</p> <p>Poziomy docelowe są ustalane, a ich realizacja monitorowana z wykorzystaniem konkretnych wskaźników (kryteriów powodzenia).</p> <p>Ustanowiono mechanizmy i procedury określania potrzeb szkoleniowych.</p> <p>Opracowana jest polityka informacyjna pozwalająca na ujawnianie wyników/efektów jakościowych – z zastrzeżeniem krajowych/regionalnych wymogów ochrony danych.</p> <p>Określono normy i wytyczne co do uznawania, walidacji i certyfikowania kompetencji pojedynczych osób.</p>	<p>Lokalne poziomy docelowe ustalone przez organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego odzwierciedlają europejskie, krajowe i regionalne cele polityki kształcenia i szkolenia zawodowego.</p> <p>Ustalono konkretne cele i poziomy docelowe, a ich realizacja jest monitorowana.</p> <p>Prowadzone są stałe konsultacje z zainteresowanymi stronami w celu określenia konkretnych potrzeb danego obszaru lub osób.</p> <p>Obowiązuje jednoznaczny podział kompetencji w zakresie zarządzania jakością i jej rozwoju.</p> <p>Od wczesnych stadiów personel uczestniczy w planowaniu, również w przypadku rozwijania jakości.</p> <p>Organizatorzy kształcenia i szkolenia zawodowego planują wspólne inicjatywy z innymi organizatorami kształcenia i szkolenia zawodowego.</p> <p>W procesie analizy lokalnych potrzeb uczestniczą zainteresowane strony.</p> <p>Organizatorzy kształcenia i szkolenia zawodowego wprowadzili jednoznaczny i przejrzysty system kontroli jakości.</p>
<p>Plany realizacji są opracowywane w porozumieniu z zainteresowanymi stronami i zawierają jasno sformułowane zasady</p>	<p>Plany realizacji są opracowywane we współpracy z partnerami społecznymi, organizatorami kształcenia i szkolenia zawodowego i innymi zainteresowanymi stronami na odpowiednich poziomach.</p> <p>Plany realizacji uwzględniają konieczne zasoby, możliwości użytkowników oraz narzędzia i wytyczne niezbędne do wsparcia.</p> <p>Opracowano wytyczne i standardy na potrzeby realizacji na różnych poziomach.</p> <p>Plany realizacji obejmują konkretne wsparcie na rzecz szkolenia nauczycieli i szkoleniowców.</p> <p>Kompetencje organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego w procesie realizacji są sformułowane w jednoznaczny i przejrzysty sposób.</p> <p>Opracowane są krajowe lub regionalne ramy jakości, obejmujące wytyczne i normy jakości na poziomie organizatora kształcenia i szkolenia zawodowego w celu promowania ciągłego doskonalenia i samoregulacji.</p>	<p>Środki są przydzielane wewnętrznie w odpowiedni sposób w celu osiągnięcia celów ustalonych w planach realizacji.</p> <p>W toku realizacji zaplanowanych działań jednoznacznie wspiera się odpowiednie partnerstwa o angażującym charakterze.</p> <p>Strategiczny plan rozwoju kompetencji personelu określa potrzeby w zakresie szkolenia nauczycieli i osób szkolących.</p> <p>Personel odbywa regularne szkolenia i rozwija współpracę z odpowiednimi zewnętrznymi podmiotami w celu wspierania budowy potencjału i doskonalenia jakości oraz dla osiągnięcia coraz lepszych wyników.</p>

⁽¹⁾ Definicje stosowane na użytek niniejszego zalecenia opierają się na glosariuszu jakości szkolenia Cedefop (dokument roboczy, listopad 2003).

⁽²⁾ Osobny zestaw wybranych wskaźników jakości znajduje się w załączniku II.

Kryteria jakościowe	Orientacyjne deskryptory na poziomie systemu kształcenia i szkolenia zawodowego	Orientacyjne deskryptory na poziomie organizatora kształcenia i szkolenia zawodowego
<p>Regularnie prowadzona jest ocena wyników i procesów; uzupełnia się ją pomiarami</p>	<p>Opracowane są metody ocen obejmujących ocenę wewnętrzną i zewnętrzną.</p> <p>Uzgodniony i czytelnie opisany jest udział zainteresowanych stron w procesie monitorowania i oceny.</p> <p>Krajowe i regionalne normy i procesy doskonalenia i zapewniania wysokiej jakości są odpowiednio dobrane i proporcjonalne do potrzeb sektora.</p> <p>W odpowiednim przypadku systemy podlegają samoocenie i kontroli wewnętrznej i zewnętrznej.</p> <p>Wprowadzone są systemy wczesnego ostrzegania.</p> <p>Stosowane są wskaźniki skuteczności.</p> <p>W celu pomiaru skuteczności i określenia obszarów wymagających ulepszeń regularnie gromadzi się spójne i stosowne dane. Opracowywane są odpowiednie metody gromadzenia danych, np. kwestionariusze i wskaźniki/mierniki.</p>	<p>Okresowo na mocy uregulowań/ram krajowych i regionalnych lub z inicjatywy organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego prowadzona jest samoocena.</p> <p>Ocena i przegląd obejmują procesy i wyniki/efekty kształcenia, w tym ocenę zadowolenia uczących się oraz wyniki i zadowolenie personelu.</p> <p>Ocena i przegląd obejmują odpowiednie i skuteczne mechanizmy angażowania wewnętrznych i zewnętrznych zainteresowanych stron.</p> <p>Wprowadzone są systemy wczesnego ostrzegania.</p>
<p>Przeгляд</p>	<p>Na wszystkich poziomach zdefiniowane są procedury, mechanizmy i narzędzia przeglądu.</p> <p>Procesy podlegają regularnemu przeglądowi; opracowywane są plany działania w celu dokonywania zmian. Systemy są odpowiednio modyfikowane.</p> <p>Informacja o wynikach oceny jest udostępniana publicznie.</p>	<p>Gromadzone są informacje zwrotne od osób uczących się na temat ich osobistych doświadczeń i okoliczności uzyskiwania oraz przekazywania wiedzy. Informacje te wykorzystywane są – wraz z informacjami zwrotnymi od nauczycieli – jako podstawa dalszych działań.</p> <p>Informacje o wynikach przeglądu są powszechnie dostępne.</p> <p>Procedury gromadzenia informacji zwrotnej i dokonywania przeglądu stanowią część strategicznego procesu uczenia się w ramach organizacji.</p> <p>Wyniki/efekty procesu oceny są omawiane z odpowiednimi zainteresowanymi stronami; wprowadzane są odpowiednie plany działań.</p>

ZAŁĄCZNIK II

ZBIÓR WYBRANYCH WSKAŹNIKÓW ODNIESIENIA POZWALAJĄCYCH OCENIĆ JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA ZAWODOWEGO

Niniejszy załącznik zawiera propozycję spójnego zbioru wybranych wskaźników jakościowych, które mogą być wykorzystywane na potrzeby oceny i doskonalenia jakości systemów kształcenia i szkolenia zawodowego lub organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego. Zbiór ten będzie rozszerzany w toku europejskiej współpracy dwustronnej lub wielostronnej na bazie danych europejskich i rejestrów krajowych. Proponowane wskaźniki można stosować do kształcenia lub do doskonalenia zawodowego, zależnie od indywidualnych cech systemu kształcenia i szkolenia zawodowego w każdym z państw członkowskich. Można z nich korzystać na zasadzie dobrowolności, uwzględniając ich potencjalną wartość dodaną, a także zgodnie z krajowym ustawodawstwem i krajową praktyką.

Jeżeli chodzi o ich charakter i cel należy je odróżnić od wskaźników i poziomów odniesienia, o których mowa w konkluzjach Rady z dnia 25 maja 2007 r. w sprawie spójnych ram wskaźników i poziomów odniesienia na potrzeby monitorowania postępów w realizacji celów lizbońskich w dziedzinie kształcenia i szkolenia. Ich celem nie jest porównywanie jakości i skuteczności różnych systemów krajowych.

Tabela wskaźników nie obejmuje ponadto wskaźników gromadzonych na poziomie krajowym w przypadku, gdy one nie istnieją lub trudno je uzyskać. Na podstawie wspólnego porozumienia między państwami członkowskimi, Komisją i europejską siecią ds. europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości można będzie na późniejszym etapie zgromadzić takie wskaźniki na poziomie krajowym.

Wskaźnik	Rodzaj wskaźnika	Cel z punktu widzenia polityki
Ogólne wskaźniki jakości		
NR 1 Użyteczność systemów zapewniania jakości dla kształcenia i szkolenia zawodowego:		
a) odsetek organizatorów stosujących wewnętrzne systemy zapewniania jakości na mocy przepisów lub z własnej inicjatywy	Wskaźnik dotyczący kontekstu/wkładu	Promowanie kultury poprawy jakości na poziomie organizatora kształcenia i szkolenia zawodowego Bardziej przejrzysta jakość usług
b) odsetek akredytowanych organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego		Zwiększenie wzajemnego zaufania w przypadku świadczenia szkolenia
NR 2 Inwestycje w szkolenie nauczycieli i szkoleniowców:		
a) odsetek nauczycieli i osób szkolących uczestniczących w dalszym szkoleniu	Wskaźnik dotyczący wkładu/procesu	Propagowanie odpowiedzialności nauczycieli i szkoleniowców za rozwój jakości kształcenia i szkolenia zawodowego Lepsze reagowanie systemu kształcenia i szkolenia zawodowego na zmienne potrzeby rynku pracy
b) wielkość inwestowanych środków		Zwiększanie indywidualnego potencjału uczenia się Poprawa osiągnięć osób uczących się
Wskaźniki służące realizacji celów polityki jakości kształcenia i szkolenia zawodowego		
NR 3 Wskaźnik uczestnictwa w programach kształcenia i szkolenia zawodowego:		
Liczba uczestników programów kształcenia i szkolenia zawodowego ⁽¹⁾ w podziale na rodzaj programu i kryteria indywidualne ⁽²⁾	Wskaźnik dotyczący wkładu/procesu/wyników	Uzyskanie podstawowych informacji o atrakcyjności kształcenia i szkolenia zawodowego na poziomie systemu i organizatora Odpowiednie skierowanie wsparcia, by zwiększyć udział w kształcenia i szkolenia zawodowego, z uwzględnieniem grup w niekorzystnej sytuacji

Wskaźnik	Rodzaj wskaźnika	Cel z punktu widzenia polityki
<p>NR 4</p> <p>Wskaźnik pełnego uczestnictwa w programach kształcenia i szkolenia zawodowego (aż do ukończenia):</p> <p>Liczba osób, które ukończyły z powodzeniem/nie ukończyły programów kształcenia i szkolenia zawodowego w podziale na rodzaj programu i kryteria indywidualne.</p>	Wskaźnik dotyczący procesu/wkładu/wyników	<p>Uzyskanie podstawowych informacji o osiągnięciach edukacyjnych i jakości procesów edukacyjnych</p> <p>Obliczenie odsetka osób przerywających naukę w porównaniu ze wskaźnikiem uczestnictwa</p> <p>Wspieranie pomyslnego kończenia nauki jako jednego z głównych celów kształcenia i szkolenia zawodowego w kontekście jakości</p> <p>Wspieranie odpowiednio dostosowanej oferty, w tym dla grup w niekorzystnej sytuacji</p>
<p>NR 5</p> <p>Wskaźnik powodzenia uczestników programów kształcenia i szkolenia zawodowego w szukaniu zatrudnienia:</p> <p>a) sytuacja zawodowa uczestników kształcenia i szkolenia zawodowego w pewnym określonym czasie od ukończenia szkolenia w podziale na rodzaj programu i kryteria indywidualne ⁽³⁾</p> <p>b) odsetek zatrudnionych uczestników kształcenia i szkolenia zawodowego w pewnym określonym czasie od ukończenia nauki w podziale na rodzaj programu i kryteria indywidualne</p>	Wskaźnik dotyczący wyników	<p>Zwiększanie szans na rynku pracy</p> <p>Poprawa zdolności reagowania kształcenia i szkolenia zawodowego na zmiany zapotrzebowania na rynku pracy</p> <p>Wspieranie świadczenia szkoleń w sposób dostosowany do uczestników, w tym grup w niekorzystnej sytuacji</p>
<p>NR 6</p> <p>Wykorzystanie nabytych umiejętności w miejscu pracy</p> <p>a) informacja o rodzaju pracy uzyskanej przez uczestników po zakończeniu nauki w podziale na rodzaj edukacji i kryteria indywidualne</p> <p>b) wskaźnik zadowolenia pracowników i pracodawców z umiejętności i kompetencji uzyskanych przez pracowników</p>	Wskaźnik dotyczący wyników (połączenie danych jakościowych i ilościowych)	<p>Zwiększanie szans na zatrudnienie</p> <p>Lepsze reagowanie systemu kształcenia i szkolenia zawodowego na zmienne potrzeby rynku pracy</p> <p>Wspieranie odpowiednio dostosowanej oferty, w tym dla grup w niekorzystnej sytuacji</p>
Informacje dotyczące kontekstu		
<p>NR 7</p> <p>Stopa bezrobocia ⁽⁴⁾ w podziale na kryteria indywidualne</p>	Wskaźnik dotyczący kontekstu	Informacja ogólna na potrzeby procesu decyzyjnego na poziomie systemu kształcenia i szkolenia zawodowego
<p>NR 8</p> <p>Przewaga grup słabszych:</p> <p>a) odsetek uczestników kształcenia i szkolenia zawodowego sklasyfikowanych jako przedstawiciele słabszych grup (w określonym regionie lub obszarze) w podziale według wieku i płci</p> <p>b) wskaźnik sukcesu w grupach słabszych w podziale według wieku i płci</p>	Wskaźnik dotyczący kontekstu	<p>Informacja ogólna na potrzeby procesu decyzyjnego na poziomie systemu kształcenia i szkolenia zawodowego</p> <p>Wspieranie dostępu do kształcenia i szkolenia zawodowego grup w niekorzystnej sytuacji</p> <p>Wspieranie odpowiednio dostosowanej oferty, w tym dla grup w niekorzystnej sytuacji</p>

Wskaźnik	Rodzaj wskaźnika	Cel z punktu widzenia polityki
NR 9 Mechanizmy określania potrzeb edukacyjnych rynku pracy: a) informacja o mechanizmach utworzonych w celu określania zmiennych potrzeb na różnych poziomach b) dane świadczące o ich skuteczności	Wskaźnik dotyczący kontekstu/ wkładu (informacje jakościowe)	Lepsze reagowanie systemu kształcenia i szkolenia zawodowego na zmienne potrzeby rynku pracy Zwiększanie szans na zatrudnienie
NR 10 Środki promowania lepszego dostępu do kształcenia i szkolenia zawodowego: a) informacja o sposobach stosowanych na różnych poziomach b) dane świadczące o ich skuteczności	Wskaźnik dotyczący procesu (informacje jakościowe)	Promowanie dostępu do kształcenia i szkolenia zawodowego, w tym dla grup w niekorzystnej sytuacji Wspieranie odpowiednio dostosowanej oferty szkoleniowej

(¹) W przypadku wstępnego kształcenia zawodowego: zanim osoba ucząca się zostanie uznana za uczestnika, musi kształcić się przez 6 tygodni.
Uczenie się przez całe życie: odsetek ludności dopuszczonej do formalnych programów kształcenia i szkolenia zawodowego.

(²) Oprócz podstawowych informacji o płci i wieku można stosować inne kryteria społeczne, np.: osoby wcześniej porzucające naukę szkolną, osoby o najwyższych osiągnięciach edukacyjnych, migranci, osoby niepełnosprawne, długość okresu bezrobocia.

(³) W przypadku wstępnego kształcenia zawodowego: włącznie z informacjami w sprawie powodzenia uczestników, którzy nie ukończyli szkolenia.

(⁴) Definicja według MOP i OECD: osoby w wieku od 15 do 74 lat niemające pracy, aktywnie poszukujące zatrudnienia i gotowe do podjęcia pracy.

Egzemplarz bezpłatny

SZKOŁA SZKOŁA
ZAWODOWA
SZKOŁA ZAWODOWA
SZKOŁA POZYTYWNEGO
WYBORU
WYBORU
SZKOŁA

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego